Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl „Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų“

[COM(2015) 634 *final* – 2015/0287 (COD)]

ir

„Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų“

[COM(2015) 635 *final* – 2015/0288 (COD)]

(2016/C 264/07)

Pranešėjas Jorge PEGADO LIZ

Taryba, 2016 m. sausio 18 d., ir Europos Parlamentas, 2016 m. sausio 21 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų

[COM(2015) 634 *final* – 2015/0287 (COD)]

ir

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų

[COM(2015) 635 *final* – 2015/0288 (COD)].

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2016 m. balandžio 13 d. priėmė savo nuomonę.

516-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2016 m. balandžio 27–28 d. (2016 m. balandžio 27 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 146 nariams balsavus už, 61 – prieš ir 44 susilaikius.

1. **Išvados ir rekomendacijos**

1.1. EESRK sutinka su tuo, kad būtina ir naudinga reglamentuoti tam tikras sritis, kurios išvardytos Komisijos komunikate (COM(2015) 633 *final*), visų pirma pasiūlymo dėl direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų nuostatose.

1.2. Tačiau EESRK mano, kad kiti Komiteto išvardyti aspektai yra daug svarbesni už sutarčių teisių reglamentavimą internetinio kilnojamųjų materialiųjų prekių pardavimo sutarčių srityje, kad jie yra reikšmingesni ir prioritetiniai atsižvelgiant į tikslus, kuriuos Komisija ketina pasiekti ir kurie susiję su bendrosios skaitmeninės rinkos sukūrimu, ir kad jie yra didelės kliūtys, trukdančios vystyti tarpvalstybinę prekybą.

1.3. Be to, EESRK nesutinka su Komisijos nurodytu teisiniu pagrindu, taikomu nagrinėjamiems aspektams, ir siūlo veikiau remtis SESV 169 straipsniu.

1.4. Vadovaujantis šio straipsnio 2 dalies a punktu ir 4 dalimi, patvirtintos priemonės iš esmės turi būti paremtos minimalaus suderinimo direktyvomis; Europos teisės aktų leidėjas tam visuotinai pritarė.

1.5. EESRK mano, kad šių klausimų reglamentavimas dviem direktyvomis, o ne viena priemone, yra priimtinas tik tuo atveju, jei skubiai būtina ir tikslinga reglamentuoti skaitmeninio turinio pardavimą internetu.

1.6. Jis taip pat mano, kad priežastys, dėl kurių pasirinktas tikslinis visiškas suderinimas, o ne kitos galimybės, pavyzdžiui, neprivaloma Europos pavyzdinė sutartis kartu su ES pasitikėjimo ženklu arba minimalus suderinimas pagal SESV 169 straipsnį, yra nepakankamos.

1.7. Dėl aspektų, kurie nuo šiol bus reglamentuojami atskirai, kaip nurodyta pasiūlyme dėl internetinio kilnojamųjų materialiųjų prekių pardavimo sutarčių, jis mano, kad būtų teisingiau šiuos aspektus reglamentuoti kartu su kitais aspektais atliekant Direktyvos 1999/44/EB, į kurios vieną skyrių jie įtraukti, peržiūrą, susijusią su programos REFIT įgyvendinimu vartotojų teisės srityje.

1.8. Be to, pasiūlymu dėl materialiųjų prekių pardavimo internetu Komisija nustatė dvi sistemas, pagal kurias laikomasi skirtingo požiūrio į prekių pardavimą internetu ir ne internetu, o tai yra nepriimtina.

1.9. Jeigu Komisijos ketinimas būtų patvirtintas toks, koks yra, EESRK siūlo pateiktas nuostatas šiek tiek patobulinti, kad nebūtų apribotos vartotojų teisės ir jiems iš tikrųjų būtų užtikrinta aukšto lygio apsauga, kaip reikalaujama SESV.

1.10. Tai visų pirma pasakytina apie taisykles dėl skaitmeninio turinio pardavimo, kurį jis laiko prioritetiniu ir dėl kurio vedinas pragmatiškumo sutinka su Komisijos siūlomu maksimalaus tikslinio suderinimo siekiu.

1.11. Tačiau tai yra sritis, kurioje trūksta iš anksto numatytų priemonių ir kuriai būdingi reglamentavimo trūkumai. Šios priemonės ir trūkumai nesuderinami su maksimalaus suderinimo siekiu, todėl atsiranda neįveikiamų sunkumų nuostatas perkelti į nacionalinę teisę ir taikyti valstybėse narėse; šiuos trūkumus reikėtų pašalinti pateikiant pasiūlymų dėl konkrečių klausimų.

2. **Įžanga. Vienas komunikatas, du pasiūlymai dėl direktyvos**

2.1. Pateikusi nagrinėjamą komunikatą, Komisija žengė pirmą žingsnį, kad būtų taikoma Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija ([1]), ir įgyvendino vieną svarbiausių savo 2015 m. darbo programos ([2]) priemonių, pasiūliusi šį dokumentą, kurio vienas iš tikslų yra „vartotojams ir įmonėms užtikrinti geresnes sąlygas pirkti ir parduoti prekes bei paslaugas visoje Europoje“ ir kuris apima šiuos du teisės aktus:

a) pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų ir

b) pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų.

2.2. Suprasdama, kad sisteminiu požiūriu pagrindiniai abiejų pasiūlymų aspektai glaudžiai susiję su direktyva dėl vartojimo prekių pardavimo ir susijusių garantijų tam tikrų aspektų ([3]), Komisija nurodė, kad šie aspektai bus „kaip įmanoma suderinti“. Tačiau ji paaiškino savo sprendimą „priimti du teisės aktus“: nurodė, kad „dėl skaitmeninio turinio specifikos reikia tam tikrų taisyklių, kurios reglamentuojamos kitaip nei prekėms taikomos taisyklės“, ir kad „dėl sparčios skaitmeninio turinio technologinės ir komercinės raidos reikės peržiūrėti šios direktyvos taikymą“, taip pat pagrindė jų įtraukimą „į vieną teisinį dokumentą – direktyvą dėl skaitmeninio turinio teikimo“.

2.3. Abiem pasiūlymais Komisija siekia penkių tikslų:

a) sumažinti sąnaudas, susijusias su nacionalinių sutarčių teisių skirtumais;

b) užtikrinti teisinį tikrumą įmonėms;

c) padėti vartotojams naudotis apsipirkimo internetu tarpvalstybiniu mastu visoje ES pranašumais;

d) sumažinti vartotojų nuostolius dėl trūkumų turinčio skaitmeninio turinio;

([1]) EESRK nuomonė, OL C 71, 2016 2 24, p 65.
([2]) COM(2014) 910 *final*.
([3]) OL L 171, 1999 7 7, p. 12.

e) apskritai užtikrinti vartotojų ir įmonių interesų pusiausvyrą ir gerinti kasdienį gyvenimą.

2.4. Komisija mano, kad abiem atvejais tinkamiausias metodas yra tikslingas nuostatų suderinimas. Visiškai bus suderintos taisyklės dėl skaitmeninio turinio teikimo ir internetinio prekių pardavimo sutarčių, taip pat privalomos skaitmeninio turinio teikimo arba internetinio prekių pardavimo sutarčių šalių teisės ir pareigos. Tai reiškia, kad visiškai bus suderintos beveik visos direktyvos nuostatos, išskyrus „sutarčių sudarymo, galiojimo ar padarinių taisykl[es], įskaitant sutarties nutraukimo padarinius“ (pasiūlymo dėl nuotolinio pardavimo direktyvos 1 straipsnio 4 dalis), ir kai kurie direktyvos įgyvendinimo aspektai.

2.5. Dėl taikymo srities pažymėtina, kad Komisija aiškiai nustatė, jog į ją patenka tik įmonių ir vartotojų santykiams taikomos nuostatos dėl sutarčių teisės, nes, kaip nurodyta poveikio vertinime (p. 23), nėra jokio įrodymo, dėl kurio būtų galima manyti, kad sutarčių teisės skirtumai trukdo ES įmonėms pirkti už savo šalies ribų. Komisija pripažįsta, kad MVĮ, kurios yra silpnesnės dėl turimos mažesnės derybinės galios, taip pat patiria su sutarčių teise susijusių sunkumų, visų pirma naudodamosi skaitmeniniu turiniu. Tačiau, pirmiausia atsižvelgdama į suinteresuotųjų subjektų ir valstybių narių išdėstytas pozicijas, Komisija nusprendė šį klausimą išnagrinėti remdamasi kitomis bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje paskelbtomis iniciatyvomis.

2.6. Dėl teisės akto pasirinkimo pažymėtina, kad Komisija sprendimą priimti direktyvą, o ne reglamentą aiškina tuo, jog direktyvos šiuo atveju tinka labiau nei reglamentai, nes jomis valstybėms narėms paliekama laisvė pritaikyti įgyvendinimą pagal savo nacionalinę teisę. Komisijos teigimu, pasirinkus direktyvą ir kartu visapusiškai bei tikslingai suderinus privalomas vartotojų teises, bus užtikrinta tinkama aukšto lygio vartotojų apsaugos ES lygmeniu ir didesnių naujų galimybių, kurios įmonėms suteikiamos visapusiškai suderinus teises, pusiausvyra.

2.7. Atsižvelgdama į ekonominius aspektus Komisija nagrinėjamus direktyvų projektus pateisina tam tikromis prielaidomis, visų pirma tuo, kad:

a) dar nepanaudotas didelis Europos elektroninės prekybos rinkos potencialas;

b) sukūrus bendrąją skaitmeninę rinką, būtų paskatintas augimas Europoje;

c) ES įmonės galės padidinti savo konkurencingumą, nes gebės lengviau prekiauti ne tik savo nacionalinėje, bet ir kitose rinkose;

d) jeigu vartotojams bus suteiktos vienodos teisės ir aukšto lygio apsauga, padidės jų pasitikėjimas ir jie dažniau ryšis pirkti užsienyje;

e) jeigu su sutarčių teise susijusios kliūtys būtų panaikintos, internetu tarpvalstybiniu mastu prekiautų maždaug 122 000 daugiau įmonių. Tarpvalstybinės ES prekybos vertė galėtų padidėti maždaug 1 mlrd. EUR. Didesnė konkurencija mažmeninės prekybos internetu srityje paskatintų mažmeninių kainų mažėjimą visose valstybėse narėse (vidutiniškai maždaug 0,25 % ES lygmeniu), todėl ES namų ūkių vartojimas tiesiogiai padidėtų maždaug 18 mlrd. EUR;

f) be to, platesnis gaminių ir paslaugų pasirinkimas padėtų užtikrinti didesnę vartotojų gerovę. Internetu iš kitų valstybių imtų pirkti 7,8–13 mln. papildomų vartotojų. Apskritai realusis Sąjungos BVP kasmet padidėtų maždaug 4 mlrd. EUR.

2.8. Tačiau tam, kad numatyti rezultatai būtų pasiekti, dviejų šiuo metu pasiūlytų direktyvų neužtenka; jos yra platesnio priemonių rinkinio dalis – Komisija visų pirma išskiria tokias šio rinkinio priemones:

a) pasiūlymas dėl reglamento dėl interneto turinio paslaugų tarpvalstybinio perkeliamumo užtikrinimo;

b) aukštos kokybės tarpvalstybinių siuntinių pristatymo paslaugų įdiegimas;

c) geografinio blokavimo panaikinimas;

d) pradėjusi veikti elektroninio ginčų sprendimo platforma ([4]).

2.9. Galiausiai Komisija paaiškina, kad reikia „imtis veiksmų dabar“, kol nevėlu, nes, vėluojant imtis veiksmų skaitmeninio turinio srityje, galėtų būti priimta nacionalinių nuostatų, dėl kurių didės teisinis susiskaidymas, todėl kils kliūčių tiek tarpvalstybinius sandorius sudarantiems vartotojams, tiek tiekėjams.

3. **Bendrosios pastabos**

3.1. Ekonominių ir psichologinių priežasčių, kurios parodytų, kaip pasiūlyti teisės aktai susiję su elektroninės prekybos apimties didėjimu, taip pat informacijos, kokią neišvengiamą įtaką šie teisės aktai turės Europos ekonomikos augimui, veikiausiai reikėtų ieškoti prie poveikio vertinimo pridėtame tyrime. Tačiau išsamiai išnagrinėjus šį dokumentą aiškiai ir įtikinamai nenustatyta, kad duomenys, kuriais jis pagrįstas ir kurie jame pateikti kaip galutiniai, yra visiškai patikimi, kad jiems įtakos neturi kiti veiksniai ir kad pasirinkus kitas galimybes nebūtų pasiekta geresnių rezultatų.

3.1.1. Net pripažinus, kad pradiniai statistikos duomenys yra patikimi (pagal juos 62 % Europos prekybininkų (p. 10), t. y. daugiau kaip 122 000 įmonių, ir daugiau kaip 13,5 % vartotojų (p. 13), t. y. 8–13 mln. vartotojų daugiau – bendras jų skaičius padidėtų iki 70 mln., tarpvalstybinio internetinio pardavimo sistema naudotųsi, jeigu būtų panaikintos tariamos kliūtys ir nebūtų patiriama papildomų išlaidų, tiesiogiai susijusių su šiuo metu taikoma teisine sistema), tai neleidžia aiškiai nustatyti, kad būtų sudaryta daugiau verslo sandorių, ir pagrįsti prielaidos, kad atsirastų neišvengiamas ir išskirtinis padarinys – ES BVP padidėtų 0,03 %, t. y. maždaug 4 mlrd. EUR; tačiau neabejotina, kad kiekviena įmonė turėtų patirti vidutiniškai 7 000 EUR išlaidų, siekdama pritaikyti sutartis prie naujos sistemos.

3.1.2. Be to, šiame tyrime tinkamai neįvertinta, kokią lemiamą įtaką (galbūt didesnę negu pagal dabartinę teisinę sistemą, apibūdintą poveikio vertinimo 7 ir paskesniuose, taip pat 18 ir paskesniuose puslapiuose) pasirinkimui naudotis tarpvalstybinio internetinio pardavimo sistema toliau turės kiti papildomi veiksniai, kaip antai kalbų vartojimą reglamentuojančios taisyklės, apmokestinimo sistema, kokybė, sparčiojo interneto paslaugų kaina ir galimybė naudotis šiomis paslaugomis, sukčiavimo rizika, teisinės išlaidos, mokėjimo priemonių saugumas, pardavėjų tapatybės ir sąžiningumo patvirtinimas, pasitikėjimo trūkumas vykstant teisminėms arba neteisminėms ginčų sprendimo procedūroms.

3.1.2.1. Šiuo klausimu labai svarbu tai, kad vėluojama perkelti nuostatas į nacionalinę teisę ir patiriama sunkumų jas taikant, taip pat tai, kad Direktyva 2013/11/ES ([5]) įdiegtos neteisminio ginčų sprendimo sistemos yra neveiksmingos; šie aspektai minimi visuose Komisijos užsakytuose tyrimuose. Jie dažnai paaiškinami tuo, kad kai kurioms valstybėms narėms trūksta finansinių išteklių, ir dar labiau tuo, kad Reglamentu (ES) Nr. 524/2013 ([6]), kuris įsigaliojo 2016 m. vasario 15 d. ir yra labai svarbus bendrosios skaitmeninės rinkos veikimui, įdiegta elektroninio ginčų sprendimo (EGS) sistema akivaizdžiai neveikia.

3.1.3. Be to, aiškiai nenurodyta, kokia yra santykinė pasiūlos ir paklausos lankstumo įtaka apskaičiuojant perteklių rinkoje idealios konkurencijos sąlygomis, o ši įtaka, nors dėl jos ir daroma grynai teorinė prielaida, labai svarbi modelio patikimumui užtikrinti, jau nekalbant apie makroekonominės politikos išorės veiksnius, kurie iš esmės lemia vartotojų sprendimus pirkti, pavyzdžiui, griežtų taupymo priemonių padarinius (palyginti su augimo politika, kuri pagrįsta vartojimu ir taikant keinsistinį požiūrį skiriamomis investicijomis).

([4]) OL L 165, 2013 6 18, p. 1.
([5]) OL L 165, 2013 6 18.
([6]) Žr. 5 išnašą.

3.1.4. Galiausiai Komisijos vertinimas yra paremtas vien pasiūlytu modeliu ir jame visapusiškai neatsižvelgiama į kitų keturių modelių, kuriuos buvo galima pasirinkti (poveikio vertinimas, p. 23 ir paskesni) ir kurie taip pat galėjo padėti pašalinti šias kliūtis, ekonominius padarinius, kad būtų galima atlikti lyginamąją analizę. Būtent galėjo būti pasirinkta 5 galimybė „neprivaloma Europos pavyzdinė sutartis kartu su ES pasitikėjimo ženklu“ (p. 25), kuri būtų pigi, paprasta ir lemtų nedidelę biurokratinę naštą (p. 38 ir paskesni); kitaip tariant, ši galimybė labiausiai atitinka geresnio reglamentavimo dokumentų rinkinį ([7]) ir programą REFIT ([8]), taip pat ji sulaukė daugiausia paramos vykstant parengiamosioms konsultacijoms.

3.2. Be to, tinkamai nepagrįstas maksimalaus suderinimo direktyvų pasirinkimas. EESRK apskritai jau yra nurodęs, jog labiau pasisako už tai, kad, siekiant suderinti iš esmės su vidaus rinkos veikimu susijusius klausimus, būtų priimti kuo išsamesni reglamentai, o ne direktyvos. Jis taip pat išreiškė pageidavimą, kad tose srityse, kurios turi konkretų poveikį vartotojų teisėms, būtų priimamos minimalaus suderinimo direktyvos, kaip, beje, reikalaujama pagal SESV (169 straipsnio 4 dalis) įtvirtintą principą.

3.2.1. Kita vertus, EESRK ne kartą yra kritikavęs vyraujančią pastarųjų metų tendenciją, kad Komisija priėmė maksimaliai suderintas direktyvas, pagal kurias suteikiama nedidelė apsauga ir sunku patenkinti verslininkų interesus ([9]).

3.2.2. Nagrinėjamu atveju yra daug klausimų, į kuriuos direktyvose neatsižvelgiama, nors labai svarbu juos suderinti, kaip antai amžius, kurio sulaukę nepilnamečiai gali sudaryti sutartis skaitmeninėje aplinkoje (pagal naujausios redakcijos Duomenų apsaugos direktyvą jiems tai leidžiama sulaukus 13–16 metų), konkrečių internetinėse sutartyse pateikiamų netinkamų sąlygų kategorijų, kurioms netaikoma Direktyva 93/13/EEB ([10]), apibrėžtis, naujausia praktika, kai tam tikrų socialinių tinklų tinklalapiuose pateikiamas mygtukas „mokėti dabar“ (*pay now*) nenurodant jokios atsakingos platformos interneto svetainės, pageidautinas standartinės bendro reglamentavimo sąlygos dėl bendro reguliavimo įtraukimas.

3.3. Atrodo, kad dvi direktyvos, o ne viena, taip pat pasirinktos nepagrįstai, nes teisės nuostatos be reikalo padalytos į dvi dalis, ir reikia papildomų pastangų perkelti jas į nacionalinę teisę siekiant užtikrinti, kad jos atitiktų kiekvienos valstybės narės vidaus nuostatas, todėl būtina pateikti išsamesnį aiškinimą. Tačiau to visiškai nereikėtų, jeigu direktyvos dėl internetinio materialiųjų prekių pardavimo nuostatos būtų laikomos pagrindinėmis ir jeigu nematerialiųjų prekių pardavimo ypatumai būtų įtraukti kaip pagrindinės sistemos išimtys, nes neaišku, koks yra skirtumas tarp materialiųjų prekių ir skaitmeninio turinio, ypač kai jie tarpusavyje susiję.

3.4. Komisijos teigimu, teisės aktas pasirinktas remiantis: 189 visų kategorijų suinteresuotųjų subjektų atsakymais iš visos ES, gautais surengus viešas konsultacijas, konsultacijomis su grupe, kurią sudarė 22 įvairiausiems interesams atstovaujančios organizacijos ir kuri susitiko septynis kartus, seminarais su valstybių narių atstovais, Bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje komiteto posėdyje vykusiu susitikimu su nacionalinėmis institucijomis, atsakingomis už teisės aktų vykdymo užtikrinimą, ir Vartotojų politikos tinklo posėdyje vykusiu susitikimu su nacionalinėmis institucijomis, atsakingomis už vartotojų politiką (2015 m. gegužės mėn.). Vėliau šios imties teisėtumas buvo užginčytas, nes ji yra nedidelė ([11]).

3.4.1. Tačiau atsižvelgiant į žinomus ir paskelbtus rezultatus ([12]) akivaizdu, kad aiškios pritarusiųjų pasirinktai galimybei daugumos nėra: vartotojų organizacijos aiškiai priešinasi tam, kad būtų taikomi prekybininko šalies teisės aktai, tuo tarpu dauguma profesinių organizacijų ir kai kurie akademinės bendruomenės atstovai šiai galimybei pritaria. Dauguma valstybių narių savo ruožtu suabejojo, ar reikia naujo teisės akto, kuriuo reglamentuojamas nuotolinis pirkimas (nes dabartiniame teisės akte jau atsižvelgiama į internetinį pardavimą), ir ypač tuo, ar reikia skelbti dvi direktyvas, nes jose sunku rasti tikslias ir aiškiai nustatytas gaires. Objektyviai nagrinėjant atsakymus, gautus surengus konsultacijas, iš pirmo žvilgsnio matyti, kad penktajai galimybei apskritai pritaria tiek verslininkai, tiek vartotojai, nors šis scenarijus neabejotinai priklauso nuo pavyzdinės sutarties sąlygų turinio, dėl kurio turi susitarti sektoriaus subjektai, taip pat nuo to, kiek ES įmonės naudoja ir pripažįsta pasitikėjimo ženklą; šiai galimybei pritarta taip pat ir dėl to, kad dėl jos verslininkai patiria mažiausiai išlaidų.

([7]) EESRK nuomonė, OL C 13, 2016 1 15, p. 192.
([8]) EESRK nuomonė, OL C 230, 2015 7 14, p. 66.
([9]) EESRK nuomonės: OL C 108, 2004 4 30, p. 81, OL C 317, 2009 12 23, p. 54 ir OL C 181, 2012 6 21, p. 75.
([10]) 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais, vėliau iš dalies pakeista 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES.
([11]) EESRK nuomonė, OL C 383, 2015 11 17, p 57.
([12]) http://ec.europa.eu/justice/newsroom/contract/opinion/

3.5. Galiausiai primintina, kad Komitetas savo nuomonę dėl vartotojų teisių skaitmeninėje aplinkoje turėjo progą išsamiai išdėstyti keliose nuomonėse – jis nustatė pagrindinę gairę, kad sudarant sandorius realiame pasaulyje, t. y. ne internetu (kai sutartys sudaromos dalyvaujant asmeniškai), pripažįstamos teisės turi atitikti teises, kurios pripažįstamos skaitmeninėje aplinkoje, nedarant poveikio skaitmeninio (nematerialiojo) turinio sandorių ypatumams ir atitinkamoms formoms, tačiau visada siekiant stiprinti šiuos sandorius, o ne mažinti jų skaičių ar juos silpninti. Pasiūlymu dėl materialiųjų prekių pardavimo internetu Komisija nustatė dvi sistemas, pagal kurias laikomasi skirtingo požiūrio į prekių pardavimą internetu ir ne internetu, o tai yra nepriimtina.

4. **Konkrečios pastabos**

4.1. Pirmiau pateiktos pastabos nereiškia, kad EESRK be išlygų nesutinka su tuo, kad būtina ir naudinga reglamentuoti tam tikras nagrinėjamuose pasiūlymuose dėl direktyvos išvardytas sritis, visų pirma susijusias su skaitmeninio turinio pardavimu internetu. Dėl materialiųjų prekių pardavimo internetu EESRK rekomenduoja laiku priimti priemones pagal programą REFIT. Kadangi akivaizdžiai trūksta vietos, aptariant kiekvieną pasiūlymą pastabos pateikiamos tik dėl klausimų, kuriais nuomonė nesutampa su pasiūlytomis nuostatomis.

4.2. **Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų (COM(2015) 635 *final* – 2015/0288 (COD))**

4.2.1. Dėl teisinio pagrindo vartotojų atstovai ir dauguma EESRK narių mano, kad atsižvelgiant į ankstesnes Komiteto nuomones teisinis pagrindas veikiau turėtų būti SESV 169 straipsnio 2 dalis, nes svarstomas ne išskirtinai bendrosios rinkos sukūrimas, o iš esmės vartotojų teisių apibrėžtis, vartotojų apsauga ir gynimas; tačiau kai kurie EESRK nariai, t. y. verslo atstovai, pabrėžiantys bendrosios rinkos sukūrimo tikslą, pritaria Komisijai.

4.2.2. Kadangi pasirinkta direktyva, EESRK mano, kad reikėtų atlikti minimalų derinimą remiantis dabartinės direktyvos dėl pardavimo ir garantijų (1999/44/EB) modeliu, nes dėl pasirinktos galimybės didėja susiskaidymas, mažėja teisinis tikrumas ir nustatoma dviejų rūšių apsauga atsižvelgiant į tai, kad patobulintos nuostatos taip pat turėtų būti taikomos pardavimui realiame pasaulyje.

4.2.3. Kadangi teisės aktai, kuriais reglamentuojamas vartotojų gynimas, yra sudėtingi, pasiūlymas sąveikauja su daugeliu kitų taisyklių, kurios pasiūlymu papildomos ([13]), tačiau tai reiškia, kad reikia pateikti nereikalingą ir sudėtingą aiškinimą, neatitinkantį geresnio reglamentavimo dokumentų rinkinyje pateiktų gero valdymo taisyklių, ir sunkiau perkelti nuostatas į nacionalinę teisę siekiant suderinti jas su galiojančiais nacionalinės teisės aktais, kuriais į nacionalinę teisę perkeltos ir papildytos Bendrijos nuostatos ir kurie įvairiose valstybėse narėse skiriasi.

4.2.4. Todėl EESRK norėtų, kad šiame pasiūlyme dėl direktyvos pateiktos taisyklės pagal programą REFIT būtų peržiūrėtos kartu su Direktyva 1999/44/EB.

4.2.5. Toliau pateikiama tam tikrų pasiūlymų, kaip konkrečiai iš dalies pakeisti keletą pasiūlymo nuostatų.

4.2.5.1. ***1 straipsnis. Dalykas***

Internetinių arba kai kurių nuotolinių paslaugų sutarčių sudarymas turėtų apimti, pavyzdžiui, turto nuomą.

4.2.5.2. ***2 straipsnis. Apibrėžtys***

1. Komercinės garantijos sąvoka taip pat turėtų apimti kitų formų kompensaciją, nes kitaip šių garantijų nebūtų galima laikyti garantijomis, kurioms taikomos 15 straipsnio nuostatos.

([13]) Direktyva 2011/83/ES (OL L 304, 2011 11 22, p. 64), Direktyva 2009/125/EB (OL L 285, 2009 10 31, p. 10) ir 2010 m. gegužės 19 d. Direktyva 2010/30/ES (OL L 153, 2010 6 18, p. 1).

2. Kilnojamojo materialaus daikto sąvoka apibūdinta neaiškiai, todėl valstybės narės ją aiškina skirtingai.

3. Taip pat neišbraukti kitų rūšių produktai, kurie reglamentuojami nacionalinės teisės aktais, kaip antai farmacijos produktai ir medicinos prietaisai, kuriems netaikomi kiti vartotojų apsaugos dokumentai.

4. Nenurodyta, ar internetinės platformos gali būti laikomos pardavėjais.

5. Taip pat neapibūdinta gamintojo sąvoka siekiant nustatyti tiesioginę jo atsakomybę vartotojams, nurodytą 16 straipsnyje.

4.2.5.3. ***3 straipsnis. Suderinimo lygis***

Suderinimo lygis turėtų būti minimalus, nustačius visus padarinius taikomai sistemai.

4.2.5.4. ***4 ir 5 straipsniai. Atitiktis sutarčiai***

1. Reikėtų įtraukti tvarumo kriterijų ([14]), nuo kurio turėtų priklausyti garantijos galiojimo laikotarpis.

2. Atitikties reikalavimai turi būti išdėstyti vartojant neiginį, kad vartotojai aiškiai nebūtų įpareigoti įrodyti, jog prekė netinkama, ir prievolė įrodyti prekės atitiktį tektų pardavėjui.

3. Straipsnyje nurodytos išimtys apima situaciją, kai pardavėjas apskritai atleidžiamas nuo atsakomybės ir vartotojas negali reikalauti, kad pardavėjas atsakytų, nepažeidžiant teisės grąžinti prekę (ši nuostata taikoma *Volkswagen* automobilių atveju).

4.2.5.5. ***7 straipsnis. Trečiosios šalies teisės***

Pabaigoje reikia įterpti: „[…] nebent dėl to šalys aiškiai susitarė, ir toks susitarimas konkrečiai nurodytas sutarties nuostatose“.

4.2.5.6. ***8 straipsnis. Reikšmingas atitikties sutarčiai nustatymo momentas ir prievolės įrodyti perkėlimas kitai šaliai***

1. 2 dalies pabaigoje reikia įterpti: „išskyrus atvejus, kai dėl ypač sudėtingo instaliavimo pateisinamas ilgesnis terminas, dėl kurio tariamasi su pardavėju“.

2. Šiuo pasiūlymu suteiktos teisės, susijusios su santykiu su pardavėju, turi būti perduodamos prekę įsigijusioms sąžiningoms trečiosioms šalims.

4.2.5.7. ***9 straipsnis. Teisių gynimo priemonės, kuriomis vartotojas gali pasinaudoti neatitikties sutarčiai atveju***

1. Šioje nuostatoje kaip viena iš pradinių galimybių nenurodyta galimybė grąžinti prekę ir atgauti sumokėtą kainą, o tai prieštarauja daugelio valstybių narių vartotojų teisėms, kurios yra labai įvairios (Graikijos, Portugalijos, Airijos, Jungtinės Karalystės, Danijos ir Lietuvos).

2. Sąvoka „protingas terminas“ yra subjektyvi, ir dėl šios sąvokos labai svarbus klausimas į nacionalinę teisę gali būti perkeltas nevienodai, o tai nesuderinama su maksimalaus suderinimo tikslu. Kai kuriose šalyse, pavyzdžiui, Bulgarijoje, Prancūzijoje, Portugalijoje ir Liuksemburge, terminas yra 30 dienų, o Vengrijoje, Rumunijoje, Graikijoje ir Estijoje – 15 dienų. Nuostatoje turi būti nustatytas terminas, atitinkantis ilgiausią kai kuriose ES šalyse taikomą terminą, t. y. 15 dienų.

3. 3 dalies a punkte žodis „neįmanomas“ turėtų būti pakeistas žodžiais „technologiškai neįmanomas“.

([14]) EESRK nuomonė, OL C 67, 2014 3 6, p. 23.

4. Be to, sąvoka „dideli nepatogumai“ taip pat yra subjektyvi ir turėtų būti išbraukta arba pakeista Austrijos įstatyme vartojama sąvoka „kuo mažesni nepatogumai“, kartu nurodžius galimybę vartotojo prekę nedelsiant pakeisti panašia preke, kol bus baigtas remontas.

5. Komisijos pasiūlyme neatsižvelgiama į reikalavimą, kuris jau nustatytas daugelio šalių teisės aktuose (Prancūzijos, Maltos, Graikijos, Rumunijos, Portugalijos ir Slovėnijos) ir pagal kurį verslininkus aprūpinantys gamintojai privalo turėti pakankamas atsarginių dalių atsargas arba galimybę pristatyti šias dalis pardavėjams per numatomą atitinkamos prekės naudojimo laikotarpį, – šis klausimas susijęs su numatytu nusidėvėjimu ir pakeistos dalies garantiniu laikotarpiu.

6. Komisija turėtų nustatyti pardavėjui prievolę laikinai suteikti pakaitinę prekę.

4.2.5.8. ***10 straipsnis. Prekių pakeitimas***

1. Komisija nenumatė įstatyme nustatytos garantijos taikymo sustabdyti remonto arba pakeitimo laikotarpiu, o daugelio šalių teisės aktuose tai yra numatyta. Taip pat nenustatyta, kad garantija netaikoma, kol vyksta arbitražas, tarpininkavimo procedūra arba teismo procesas.

2. Pakeitimo atveju pakeistai prekei turėtų būti taikomas toks pat naujas garantinis laikotarpis, skaičiuojamas nuo prekės pristatymo dienos.

4.2.5.9. ***11 straipsnis. Vartotojo teisė nuspręsti, ar taisyti, ar pakeisti prekes***

1. Dėl jau nurodytų priežasčių reikėtų išbraukti žodį „dideli“.

2. Jeigu trūkumai pasikartoja, vartotojui turi būti suteikta galimybė sutartį nutraukti automatiškai.

4.2.5.10 ***.13 straipsnis. Vartotojo teisė nutraukti sutartį***

1. Vartotojo pareiga nutraukus sutartį sumokėti už naudotą arba sugadintą prekę arba sumokėti sumažėjusią prekės vertę labai ginčytina.

2. Be to, Teisingumo Teismas jau yra nurodęs, kad pasinaudojus teise pakeisti prekę vartotojas negali būti įpareigotas mokėti kompensaciją už trūkumų turinčią panaudotą prekę (byla *Quelle* ([15])).

3. Kai kelios prekės buvo pirktos už bendrą kainą neišskiriant prekių, nelengva nustatyti, kokią sumą reikia grąžinti.

4.2.5.11 ***.14 straipsnis. Terminai***

Nustatant terminą reikėtų atsižvelgti į garantinius laikotarpius, kurie jau taikomi tam tikrose valstybėse narėse (Suomijoje, Nyderlanduose, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje), kurios atsižvelgia į prekių tvarumą ir numatytą nusidėvėjimą.

4.2.5.12. ***15 straipsnis. Komercinės garantijos***

1. 1 dalyje reikėtų įterpti tokį naują d punktą: „kitose garantijose, kurias pardavėjas suteikė trečiosios šalies vardu ir kurių tikslas – suteikti garantiją (įrangos draudimas, prekių ženklo garantijos ir kt.)“.

2. Taip pat reikia pateikti informaciją apie galimybę komercinę garantiją perduoti trečiosioms šalims.

4.2.5.13. ***16 straipsnis. Teisė į žalos atlyginimą***

1. Kadangi šis klausimas nesuderintas, direktyva įgyvendinama labai nevienodai, o tai daro neigiamą poveikį komercinei veiklai.

2. Teisės aktuose turėtų būti nustatyta tiesioginė solidarioji gamintojo atsakomybė vartotojui tuo atveju, kai vartotojas nusprendžia prekę remontuoti arba pakeisti.

([15]) Byla C-404/06, 2008 m. balandžio 17 d. ES Teisingumo Teismo sprendimas (pirmoji kolegija), http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?qid=1461850459727&uri=CELEX%3A62006CC0404.

3. Taip pat reikėtų nustatyti, kad tais atvejais, kai pardavėjas pateikia skundą dėl gamintojo, pardavėjas turi teisę susigrąžinti visą patirtų išlaidų sumą.

4. Kaip ir pirmesnių punktų atveju, reikėtų nustatyti solidariąją internetinių platformų, kuriomis pasinaudojęs vartotojas nusipirko prekę, atsakomybę.

4.2.5.14 ***.17 straipsnis. Įgyvendinimo užtikrinimas***

Tai, kad nesuderinti su direktyvos įgyvendinimo kontrole susiję aspektai, yra viena pagrindinių kliūčių, trukdančių užtikrinti veiksmingą vartotojų apsaugą ir sąžiningą konkurenciją.

4.3. **Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų COM(2015) 634 *final* – 2015/0287 (COD)**

4.3.1. Kaip pažymi pati Komisija, pasiūlymo priežastys, patirties kaupimas ir poveikio vertinimas tinka abiem pasiūlymams, nes abu jie yra pateikti kaip dokumentų, kuriais siekiama bendrų tikslų, rinkinys. Dėl šios priežasties abiejuose pasiūlymuose keliami bendri klausimai nebus aptariami dar kartą. EESRK pateiks tik pastabas dėl konkrečių aspektų. Tačiau iš karto reikėtų pažymėti, kad apskritai EESRK šiam pasiūlymui iš esmės pritaria, ypač šiems punktams:

a) ypatinga vartotojų apsauga perkant internetu nematerialiąsias prekes, nes prekės tampa vis sudėtingesnės, derybos vyksta nepakankamai skaidriai, kyla didesnių pavojų duomenų saugumui, konfidencialumui ir apsaugai, vykdoma tam tikrų konkrečių rūšių nesąžininga veikla ir netinkamos sąlygos, patiriama paslėptų išlaidų, kainos kinta atsižvelgiant į buvimo vietą ir į tai, kad naudojamos labiau nematerialios priemonės (internetas, mobilieji telefonai, socialiniai tinklai ir kt.);

b) skubiai reikia parengti aiškų teisės aktą srityje, kurioje, atrodo, tik viena valstybė narė (Jungtinė Karalystė) yra nustačiusi konkrečias šios rūšies sutartims taikomas taisykles;

c) reikia toliau siekti kuo labiau suderinti aukšto lygio vartotojų apsaugą apsiribojant įmonių ir vartotojų sutartimis (B2C) ir tinkamiausias būdas tą padaryti būtų parengti reglamentą;

d) būtina nustatyti vienodą šių sutarčių teisinį pobūdį;

e) būtina bendrai suderinti visas kitas priemones, apibūdintas bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje, visų pirma apimančioje iniciatyvas, susijusias su galimybe perkelti turinį iš vienos valstybės į kitą, platformų vaidmeniu, laisvu duomenų judėjimu, Europos debesijos kompiuterija, našta, susijusia su PVM, ir veiksmais, skirtais užtikrinti turinio perkeliamumą ir sąveikumą, atsižvelgiant į elektroninio ginčų sprendimo platformos sukūrimą ([16]) ir į 2004 m. spalio 27 d. Reglamento (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo peržiūrą;

f) ypatingą dėmesį reikia skirti fizinių asmenų apsaugai tvarkant asmens duomenis, kuri reglamentuojama 1995 m. spalio 24 d. Direktyva 1995/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ([17]) ir 2002 m. liepos 12 d. Direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje ([18]). Šios taisyklės visiškai taikytinos skaitmeninio turinio teikimui, nes jos turi įtakos asmens duomenų tvarkymui;

g) reikia peržiūrėti teisės aktų rinkinį, susijusį su elektroninių ryšių paslaugomis;

h) būtina užtikrinti, kad svarbią vietą užimtų su debesijos kompiuterija susijusios sutartys.

([16]) OL L 165, 2013 6 18, p. 1.
([17]) OL L 281, 1995 11 23, p. 31.
([18]) OL L 201, 2002 7 31, p. 37.

4.3.2. Toliau pateikiama pasiūlymų, kaip konkrečiai iš dalies pakeisti tam tikras pasiūlymo (kurį sudaro 24 straipsniai, o ne 20, kaip klaidingai nurodyta kai kurių redakcijų 5 punkte) nuostatas.

4.3.2.1. ***1 straipsnis. Dalykas***

Tai, kad direktyva neabejotinai susijusi su paslaugų teikimo sutartimis (tai aiškiai matyti iš sąvokų „skaitmeninis turinys“ ir „teikimas“ apibrėžčių, pateiktų pasiūlymo 2 straipsnio 1 ir 10 dalyse), sustiprina pateiktą pasiūlymą dėl ankstesnio pasiiūlymo dėl direktyvos 1 straipsnio.

4.3.2.2. ***2 straipsnis. Apibrėžtys***

Pakartotas pasiūlymas į sąvokos „vartotojas“ apibrėžties taikymo sritį įtraukti individualių laisvųjų profesijų atstovus.

4.3.2.3. ***3 straipsnis. Taikymo sritis***

1. EESRK galėtų pritarti tam, kad būtų mokama natūra („už kitą atlygį nei pinigai“), jeigu bus tiksliai apibūdintas šios sąvokos turinys. Aptariant asmens arba kitų duomenų teikimą taip pat reikia patikslinti, kokie tai yra duomenys ir kokiomis sąlygomis bei aplinkybėmis jie teikiami.

2. Be to, reikėtų nurodyti, ar įtraukiamos tam tikros paslaugos, kaip antai mokama televizija, taip pat *Google* ir *Facebook Messenger* paslaugos, ir tai, ar tam tikros fizinės prieigos platformos arba daiktų internetas priskiriami materialiosioms ar nematerialiosioms prekėms.

3. Neaišku, ar 5 dalies a punkte nurodyta išimtis taip pat taikoma sveikatos priežiūrai, lošimams arba finansinėms paslaugoms. Šį punktą reikėtų patikslinti labiau, nes kitaip atsirastų teisinis netikrumas.

4. Sunku nustatyti, ar ši nuostata taip pat taikoma paslėptiems mokėjimams, t. y. paslaugoms, kurios teikiamos nemokamai, tačiau jas teikiant gali būti įtraukiamos kitos paslaugos, kurios iš tikrųjų yra mokamos.

5. 3 straipsnio 4 dalis, susijusi su asmens duomenimis, kuriuos tvarkyti griežtai būtina, turi būti taikoma ne tik sutarties įvykdymui, bet ir sudarymui; pagal asmens duomenų teisės aktuose nustatytas taisykles turi būti suteiktas leidimas tvarkyti šiuos duomenis.

6. Taip pat labai svarbu paaiškinti, kuo internete įsigytos prekės ir internetinės paslaugos skiriasi nuo prekių ir paslaugų, visiškai susijusių su tokiomis materialiosiomis prekėmis kaip nešiojami ar dėvimi įtaisai (*wearables*) arba daiktų internetas, dėl kurių pagrindinė procedūra vykdoma skaitmeninėje aplinkoje, tačiau šios procedūros pagrindas yra materialioji prekė.

7. Reikėtų užtikrinti, kad duomenų centrų paslaugos ir, visų pirma, vadinamosios debesijos kompiuterijos paslaugos šiame pasiūlyme būtų aiškiai apibūdintos, būtų nemokamos arba teikiamos už atlygį, nes dažnai jos susijusios su kitomis vartotojams teikiamomis paslaugomis arba tiekiamomis prekėmis, todėl direktyva joms galėtų būti netaikoma.

8. Šiame dokumente taip pat būtina nurodyti, ar skaitmeninio turinio paslaugos yra susietos su ryšių paslaugomis, pavyzdžiui, *Facebook*, *Messenger* arba *Google Hangout*, nes šiuo metu tokios paslaugos nereglamentuojamos Direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių paslaugų ir paprastai pripažįstama, kad kai kurios iš jų turi būti laikomos elektroninių ryšių paslaugomis, kurias teikiant užtikrinama didesnė vartotojų apsauga.

9. Be to, atvejai, kai asmens duomenys gaunami tik siekiant vykdyti sutartį, neaiškiai atskirti nuo atvejų, kai turi būti laikomasi teisės aktuose nustatytų įpareigojimų. Todėl EESRK kaip atsargumo priemonę siūlo nustatyti, kad direktyva taikoma visoms paslaugoms, teikiamoms pateikus asmens duomenis, išskyrus tik paslaugas, kurių teikėjas aiškiai įrodo, jog asmens duomenys naudojami vien sutarčiai vykdyti arba teisės aktuose nustatytiems įpareigojimams įgyvendinti.

10. Dėl 4 dalies taip pat pažymėtina, kad būtina nustatyti, kokiu atveju asmens duomenys renkami siekiant vykdyti sutartį arba laikytis teisės aktuose nustatytų įpareigojimų, nes kituose sektoriuose, kaip antai telekomunikacijų ir energetikos, asmens duomenys dažnai naudojami komercinėms pačių įmonių kampanijoms, nors juos naudoti leidžiama sutarčiai vykdyti, ypač jei tai taikoma kitų tipų atlygiui nei pinigai.

4.3.2.4. ***4 straipsnis. Derinimo lygis***

EESRK pritaria pasiūlyme išdėstytiems motyvams, kuriais skatinamas maksimalus derinimas, jeigu bus užtikrinta aukščiausio lygio vartotojų apsauga.

4.3.2.5. ***5 straipsnis. Skaitmeninio turinio teikimas***

Neaišku, ar 2 dalyje nurodyta pareiga „pateik[ti] skaitmeninį turinį kai tik sudaroma sutartis“ atitinka Direktyvą 2011/83/ES, kurioje nurodyta, kad vartotojas turi duoti sutikimą turinį pateikti nedelsiant ir kad teise atsisakyti sutarties galima pasinaudoti per keturiolika dienų (direktyvos 16 straipsnio m punktas). Atrodo, kad reikėtų suderinti šios srities taisykles siekiant išvengti dubliavimosi rizikos, nes toks dubliavimasis kenktų tiek įmonėms, tiek vartotojams.

4.3.2.6. ***6 straipsnis. Atitiktis***

1. 1 dalyje reikėtų išbraukti žodžius „kai taikytina“.

2. 1 dalies b punkte po žodžių „kuriai vartotojui reikia šio turinio“ reikia įterpti žodžius „arba kurios teisėtai galima tikėtis atsižvelgiant į prekę“.

3. 2 dalies įžangoje ir b punkte reikėtų išbraukti žodžius „kai taikytina“.

4.3.2.7. ***9 straipsnis. Įrodinėjimo pareiga***

3 dalyje būtina išbraukti žodžius „įmanoma ir“.

4.3.2.8. ***11 straipsnis. Teisių gynimo priemonė nepateikimo atveju***

1. Straipsnyje neatsižvelgiama į turinio pateikimą paketuose, prie kurių prieiga suteikiama nustatytą laikotarpį. Tokiu atveju sunku įvertinti, kokia yra vieno filmo, prie kurio nesuteikta prieiga, kaina, proporcinga visai paketo kainai. Straipsnyje taip pat neatsižvelgiama į galimybę už tą pačią kainą pateikti kitą turinį (vartotojai šiam sprendimui teikia pirmenybę).

4.3.2.9. ***12 straipsnis. Teisių gynimo priemonės neatitikties sutarčiai atveju***

2 dalyje žodžius „per pagrįstą laiką“ reikėtų pakeisti žodžiais „pernelyg ilgai nedelsdamas“.

4.3.2.10. ***13 straipsnis. Nutraukimas***

1. 2 dalies b punkte sakinio dalį „teikėjas imasi visų priemonių, kurių galima iš jo tikėtis, kad nenaudotų“ reikia pakeisti žodžiais „teikėjas nenaudoja“.

2. c, d ir e punktams įtakos turi dar nežinomas teisės aktas, kuriuo reglamentuojamos autorių teisės.

4.3.2.11. ***16 straipsnis. Teisė nutraukti ilgalaikes sutartis***

Laikotarpis turėtų būti tik šeši mėnesiai.

Taip pat reikėtų nurodyti, kad dėl nutraukimo nepatiriama jokių išlaidų.

Briuselis, 2016 m. balandžio 27 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas
Georges DASSIS

PRIEDAS

I. Toliau nurodytas skyriaus nuomonės punktas iš dalies pakeistas atsižvelgiant į asamblėjos priimtą pasiūlymą dėl kompromisinio pakeitimo, nors daugiau nei ketvirtadalis balsavusiųjų pritarė pradinei teksto redakcijai (Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnio 4 dalis):

a) **3.4.1 punktas**

Tačiau atsižvelgiant į žinomus ir paskelbtus rezultatus akivaizdu, kad aiškios pritarusiųjų pasirinktai galimybei daugumos nėra: vartotojų organizacijos aiškiai priešinasi tam, kad būtų taikomi prekybininko šalies teisės aktai, tuo tarpu ~~kai kurios~~dauguma profesinės~~ių~~ organizacij~~ų~~ ir kai kurie akademinės bendruomenės ~~organizacijos~~atstovai šiai galimybei pritaria. Dauguma valstybių narių savo ruožtu suabejojo, ar reikia naujo teisės akto, kuriuo reglamentuojamas nuotolinis pirkimas (nes dabartiniame teisės akte jau atsižvelgiama į internetinį pardavimą), ir ypač tuo, ar reikia skelbti dvi direktyvas, nes jose sunku rasti tikslias ir aiškiai nustatytas gaires. Objektyviai nagrinėjant atsakymus, gautus surengus konsultacijas, iš pirmo žvilgsnio matyti, kad penktajai galimybei apskritai pritaria tiek verslininkai, tiek vartotojai; tai neabejotinai priklauso nuo pavyzdinių sutarčių taisyklių turinio, dėl kurio turi susitarti sektoriaus subjektai, taip pat nuo to, kiek ES įmonės naudoja ir pripažįsta pasitikėjimo ženklą; šiai galimybei pritarta taip pat ir dėl to, kad dėl jos verslininkai patiria mažiausiai išlaidų.

Balsavimo rezultatai

Už 115

Prieš 91

Susilaikė 18

II. Šiuos pasiūlymus dėl kompromisinių pakeitimų asamblėja atmetė, nors daugiau nei ketvirtadalis balsavusiųjų pritarė jų priėmimui (Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnio 4 dalis):

b) **4.2.1 punktas**

Dėl teisinio pagrindo dauguma EESRK narių, visų pirma vartotojų atstovai, ~~ir dauguma EESRK narių~~mano, kad atsižvelgiant į ankstesnes Komiteto nuomones teisinis pagrindas veikiau turėtų būti SESV 169 straipsnio 2 dalis, nes svarstomas ne ~~išskirtinai~~ bendrosios rinkos sukūrimas, o iš esmės vartotojų teisių apibrėžtis, vartotojų apsauga ir gynimas; tačiau ~~kai kurie EESRK nariai, t. y.~~ verslo atstovai EESRK, pabrėžiantys būtinybę verslininkams nustatyti aiškias taisykles, kurių reikia laikytis~~bendrosios rinkos sukūrimo tikslą~~, pritaria Komisijai.

Balsavimo rezultatai

Už 110

Prieš 110

Susilaikė 10

Darbo tvarkos taisyklių 56 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad, jei balsavimo metu balsai už ir prieš pasiskirsto po lygiai, posėdžio pirmininko balsas yra lemiamas. Remdamasis šia nuostata, pirmininkas nusprendė atmesti siūlomą kompromisinį pakeitimą.

c) **4.2.2 punktas**

Kadangi pasirinkta direktyva, dauguma EESRK narių, visų pirma vartotojų atstovai, mano, kad reikėtų atlikti minimalų derinimą remiantis dabartinės direktyvos dėl pardavimo ir garantijų (1999/44/EB) modeliu, nes dėl pasirinktos galimybės didėja susiskaidymas, mažėja teisinis tikrumas ir nustatoma dviejų rūšių apsauga atsižvelgiant į tai, kad patobulintos nuostatos taip pat turėtų būti taikomos pardavimui realiame pasaulyje. Verslui atstovaujantys EESRK nariai sutinka su pasiūlymu nustatyti maksimalų suderinimą siekiant aiškumo taikant teises bendrojoje rinkoje.

Balsavimo rezultatai

Už 102

Prieš 115

Susilaikė 14

d) **4.2.5.3 punktas**

3 straipsnis. Suderinimo lygis

Dauguma EESRK narių, visų pirma vartotojų atstovai, pažymi, kad ~~S~~suderinimo lygis turėtų būti minimalus, nustačius visus padarinius taikomai sistemai. Verslo atstovai pageidauja maksimalaus suderinimo.

Balsavimo rezultatai

Už 112

Prieš 114

Susilaikė 12

e) **4.2.5.4 punktas**

4 ir 5 straipsniai. Atitiktis sutarčiai

1. Reikėtų įtraukti tvarumo kriterijų, nuo kurio turėtų priklausyti garantijos galiojimo laikotarpis.

2. Dauguma EESRK narių, visų pirma vartotojų atstovai, laikosi nuomonės, kad ~~A~~atitikties reikalavimai turi būti išdėstyti vartojant neiginį, kad vartotojai aiškiai nebūtų įpareigoti įrodyti, jog prekė netinkama, ir prievolė įrodyti prekės atitiktį tektų pardavėjui. Verslo atstovai rekomenduoja atitikties reikalavimų apibrėžtį suformuluoti bendresne prasme. Jų nuomone, pagrindinis atitikties nustatymo kriterijus turėtų būti tai, ar prekės atitinka tai, dėl ko buvo susitarta (pvz., tipą, kiekį, kokybę ir kitas savybes).

3. Straipsnyje nurodytos išimtys apima situaciją, kai pardavėjas apskritai atleidžiamas nuo atsakomybės ir vartotojas negali reikalauti, kad pardavėjas atsakytų, nepažeidžiant teisės grąžinti prekę ~~(ši nuostata taikoma Volkswagen automobilių atveju)~~.

Balsavimo rezultatai

Už 99

Prieš 126

Susilaikė 13

f) **4.2.5.7 punktas**

9 straipsnis. Teisių gynimo priemonės, kuriomis vartotojas gali pasinaudoti neatitikties sutarčiai atveju

1. Vartotojų atstovai atkreipia dėmesį, kad šioje nuostatoje kaip viena iš pradinių galimybių nenurodyta galimybė grąžinti prekę ir atgauti sumokėtą kainą, o tai prieštarauja daugelio valstybių narių vartotojų teisėms, kurios yra labai įvairios (Graikijos, Portugalijos, Airijos, Jungtinės Karalystės, Danijos ir Lietuvos). Verslo atstovai sutinka, kad, atsižvelgiant į maksimalų suderinimą, tokia galimybė nebuvo numatyta.

2. Vartotojų atstovai mano, kad ~~S~~sąvoka „protingas terminas“ yra subjektyvi, ir dėl šios sąvokos labai svarbus klausimas į nacionalinę teisę gali būti perkeltas nevienodai, o tai nesuderinama su maksimalaus suderinimo tikslu. Kai kuriose šalyse, pavyzdžiui, Bulgarijoje, Prancūzijoje, Portugalijoje ir Liuksemburge, terminas yra 30 dienų, o Vengrijoje, Rumunijoje, Graikijoje ir Estijoje – 15 dienų. Nuostatoje turi būti nustatytas terminas, atitinkantis ilgiausią kai kuriose ES šalyse taikomą terminą, t. y. 15 dienų. Verslo atstovai teigia, kad sąvoka „protingas terminas“ yra objektyvi teisinė formuluotė, tačiau kartu suteikia ir veiksmų laisvę taikyti skirtingais atvejais.

3. 3 dalies a punkte žodis „neįmanomas“ turėtų būti pakeistas žodžiais „technologiškai neįmanomas“.

4. Be to, vartotojų atstovai mano, kad sąvoka „dideli nepatogumai“ taip pat yra subjektyvi ir turėtų būti išbraukta arba pakeista Austrijos įstatyme vartojama sąvoka „kuo mažesni nepatogumai“, kartu nurodžius galimybę vartotojo prekę nedelsiant pakeisti panašia preke, kol bus baigtas remontas. Verslo atstovai nurodo, kad tai gerai žinoma teisinė formuluotė, suteikianti veiksmų laisvę taikyti skirtingais atvejais.

5. Komisijos pasiūlyme neatsižvelgiama į reikalavimą, kuris jau nustatytas daugelio šalių teisės aktuose (Prancūzijos, Maltos, Graikijos, Rumunijos, Portugalijos ir Slovėnijos) ir pagal kurį verslininkus aprūpinantys gamintojai privalo turėti pakankamas atsarginių dalių atsargas arba galimybę pristatyti šias dalis pardavėjams per numatomą atitinkamos prekės naudojimo laikotarpį, – šis klausimas susijęs su numatytu nusidėvėjimu ir pakeistos dalies garantiniu laikotarpiu.

~~6. Komisija turėtų nustatyti pardavėjui prievolę suteikti laikiną pakaitinę prekę.~~

Balsavimo rezultatai

Už 100

Prieš 135

Susilaikė 2

g) **4.2.5.10 punktas**

13 straipsnis. Vartotojo teisė nutraukti sutartį

~~1. Verslo atstovai prašo įtraukti Direktyvos 1999/44 3 straipsnio 6 dalies nuostatą, pagal kurią „vartotojas neturi teisės nutraukti sutarties, jeigu neatitikimas yra nedidelis“.~~

1. Vartotojo pareiga nutraukus sutartį sumokėti už naudotą arba sugadintą prekę arba sumokėti sumažėjusią prekės vertę labai ginčytina.

2. Be to, Teisingumo Teismas jau yra nurodęs, kad pasinaudojus teise pakeisti prekę vartotojas negali būti įpareigotas mokėti kompensaciją už trūkumų turinčią panaudotą prekę (byla Quelle).

3. Kai kelios prekės buvo pirktos už bendrą kainą neišskiriant prekių, nelengva nustatyti, kokią sumą reikia grąžinti.

4. Verslo atstovai prašo įtraukti Direktyvos 1999/44/EB 3 straipsnio 6 dalies nuostatą, pagal kurią „vartotojas neturi teisės nutraukti sutarties, jeigu neatitikimas yra nedidelis“.

Balsavimo rezultatai

Už 110

Prieš 118

Susilaikė 18

h) **4.2.5.10 punktas**

13 straipsnis. Vartotojo teisė nutraukti sutartį

1. Dauguma EESRK narių, visų pirma vartotojų atstovai, mano, kad v~~V~~artotojo pareiga nutraukus sutartį sumokėti už naudotą arba sugadintą prekę arba sumokėti sumažėjusią prekės vertę labai ginčytina. Tačiau verslo atstovai šiai nuostatai pritaria.

2. Be to, Teisingumo Teismas jau yra nurodęs, kad pasinaudojus teise pakeisti prekę vartotojas negali būti įpareigotas mokėti kompensaciją už trūkumų turinčią panaudotą prekę (byla Quelle).

3. Kai kelios prekės buvo pirktos už bendrą kainą neišskiriant prekių, nelengva nustatyti, kokią sumą reikia grąžinti.

Balsavimo rezultatai

Už 101

Prieš 132

Susilaikė 10

i) **1.3 ir 1.4 punktai**

1.3 Be to, dauguma EESRK narių, visų pirma verslo atstovai, nesutinka su Komisijos nurodytu teisiniu pagrindu, taikomu nagrinėjamiems aspektams, ir siūlo veikiau remtis SESV 169 straipsniu. Vadovaujantis šio straipsnio 2 dalies a punktu ir 4 dalimi, patvirtintos priemonės iš esmės turi būti paremtos minimalaus suderinimo direktyvomis; Europos teisės aktų leidėjas tam visuotinai pritarė.

1.4 ~~Vadovaujantis šio straipsnio 2 dalies a punktu ir 4 dalimi, patvirtintos priemonės iš esmės turi būti paremtos minimalaus suderinimo direktyvomis; Europos teisės aktų leidėjas tam visuotinai pritarė.~~ Tačiau verslo atstovai sutinka su Komisijos nurodytu teisiniu pagrindu, kadangi su vidaus rinka susiję klausimai yra laikomi dominuojančiais ir įmonės pažymi, kad joms reikalingos aiškios taisyklės, kurių privaloma laikytis.

Balsavimo rezultatai

Už 111

Prieš 123

Susilaikė 12